

Afdeling	: R&E – Algemeen	Raadsvoorstel: DJ-1137000
Naam opsteller voorstel	: Tjalle Fijlstra T.Fijlstra@weert.nl / 0495-575354	Zaaknummer: 1132373
Portefeuillehouder	: drs. G.J.W. (Geert) Gabriëls	

Onderwerp

Actieplan Weerter Routekaart Energietransitie.

Voorstel

1. In te stemmen met het Actieplan Weerter Routekaart Energietransitie 2021-2022 waarbij uitgegaan wordt van variant 2.
2. Een bedrag van € 550.000 beschikbaar te stellen uit de "reserve energietransitie" ter dekking van de definitieve kosten uit het actieplan van variant 2

Inleiding

U heeft zich 9 juli 2020 uitgesproken om de Weerter energietransitie vorm te geven volgens de kernwaarden eerlijk, kansrijk en groen. De ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn is wederom omarmd. Om deze ambitie te verwezenlijken heeft de u vier concrete doelen voor 2030 vastgesteld die samen de richting geven naar een energieneutraal Weert. Iedereen draagt zijn steentje bij aan de energietransitie zowel in de gebouwde omgeving, de openbare ruimte alsmede in de mobiliteit. Inwoners en bedrijven staan zelf aan de lat hiervoor, maar natuurlijk speelt de gemeente een belangrijke rol als regisseur en facilitator. In het Actieplan Weerter Routekaart Energietransitie wordt verder ingegaan op de rol van de diverse actoren.

Bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen (12 november 2020) is een bedrag van € 2.000.000 beschikbaar gesteld en gestort in een nieuw te vormen reserve "Energietransitie". Er is een actieplan opgesteld waarin de route voor de eerste 2 jaar is uitgewerkt, incl. begroting ter onderbouwing van de reserve energietransitie: het Actieplan Weerter Routekaart Energietransitie 2021-2022. Het Actieplan bestaat uit een samenhangende set van instrumenten, waarmee een bijdrage wordt gegeven in het realiseren van de doelstellingen. Aan de instrumenten zijn middelen gekoppeld. Het bijgevoegde actieplan geeft inzicht in de instrumenten en middelen.

Er wordt begonnen aan de reis naar een energieneutraal Weert. De richting is bepaald (Weerter Routekaart Energietransitie) en de route is voor de eerste 2 jaar uitgestippeld. Er wordt hiermee een terrein betreden dat nog gedeeltelijk ontgonnen moet worden. Niet alles kan aan de voorkant worden dichtgetimmerd. Het is daarom belangrijk dat het actieplan voldoende flexibiliteit biedt om steeds bij te kunnen stellen om de route te kunnen voortzetten. Dit wordt bereikt door jaarlijks reflectief te monitoren en het Actieplan met steeds een jaar te verlengen. Een transitie laat zich niet plannen. De werkwijze, waarop nu wordt ingestoken, stelt de gemeente in staat om met haar invloed sturend te zijn in de gewenste richting, zoals dat in de Weerter Routekaart Energietransitie is vastgesteld.

Niet van alle instrumenten zijn de kosten op dit moment volledig in beeld. Daarom zijn de kosten te verdelen in definitieve kosten en geprognostiseerde kosten. Definitieve kosten zijn op dit moment voldoende nauwkeurig en/of de invulling hiervan is concreet genoeg om de raad nu om een besluit te vragen deze budgetten in te zetten voor de betreffende instrumenten. De geprognostiseerde kosten worden in een later stadium middels separate raadsvoorstellen nader gespecificeerd. Op deze wijze kan de energietransitie echt in beweging komen én houdt u regie over route en voortgang.

Beoogd effect/doel

Invulling geven aan de richting van Weerter Routekaart Energietransitie, waarbij de eerste stappen worden gezet om de doelstellingen in 2030 te realiseren.

Argumenten

1.1 Klimaatwet verplicht tot energietransitie

In mei 2019 heeft de Eerste Kamer de Klimaatwet aangenomen. De Klimaatwet stelt vast met hoeveel procent ons land de CO₂-uitstoot moet terugdringen. De doelstelling is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn. De wet schrijft alleen de doelstellingen voor. De uitvoering wordt geregeld in het klimaatakkoord. Een gedeelte van de opgave is doorgeschoven naar de regio's (Regionale Energie Strategie), waarbij uiteindelijk een doorvertaling naar lokaal beleid plaatsvindt. De verplichting die de klimaatwet voorschrijft is een verantwoordelijkheid voor ons allemaal.

De doelstellingen uit de Klimaatwet zijn wezenlijk anders dan de lokale doelstellingen van Weert. Het grote verschil is dat het terugdringen van CO₂-uitstoot niet automatisch leidt tot het niet gebruiken van fossiele brandstoffen. De ambitie van Weert betekent dat de energievoorziening gevoed wordt met herleidbare en hernieuwbare energiebronnen én dat het energieverbruik teruggedrongen wordt.

Wanneer Weert haar ambitie realiseert via de Weerter Routekaart Energietransitie, voldoet Weert ook aan de eisen van de Klimaatwet.

1.2 Transitie biedt kansen

De energietransitie is veel meer dan uitsluitend een technische verandering van de energievoorziening. De routekaart heeft kernwaarden (eerlijk, kansrijk en groen) meegegeven waar de Weerter Energietransitie aan zal voldoen. De gekozen kernwaarden richten zich nadrukkelijk op de niet-technische aspecten van de transitie. Succesfactor van de energietransitie zal zijn als er kansen en mogelijkheden worden gecreëerd voor alle Weerter inwoners, bedrijven, organisaties en andere doelgroepen. Deze kunnen economisch van aard zijn, maar ook te maken hebben met toekomstbestendigheid, leefbaarheid, versterking van groen, cultuur, onderwijs, etc.

Het Actieplan is opgebouwd uit een aantal samenhangende instrumenten die allemaal getoetst zijn aan de kernwaarden en bijdragen aan de doelstellingen zoals beschreven in de Weerter Routekaart Energietransitie.

1.3 Routekaart is flexibel

De routekaart is volgens de huidige inzichten ontwikkeld, maar behoudt voldoende flexibiliteit om te anticiperen op toekomstige ontwikkelingen en inzichten. Er worden alleen ontwikkelingen in gang gezet die aansluiten bij de kernwaarden en niet leiden tot toekomstige belemmeringen (zogenaamde "No-Regret" maatregelen). Tegelijkertijd worden nieuwe ontwikkelingen en innovaties onderzocht en beoordeeld op kansen voor de Weerter situatie. Met deze aanpak kan de lokale energietransitie aansluiten bij (onbekende) toekomstige ontwikkelingen.

1.4 Variant 2 uit het Actieplan Weerter Routeplan Energietransitie 2021-2022 is passend bij de onlangs vastgestelde reserve Energietransitie

Het actieplan heeft een horizon van 2 jaar. Om de ambitie te kunnen halen en voortvarend aan de slag te gaan is, in variant 1, per instrument uitgewerkt wat hiervoor idealiter nodig is. De middelen voor deze periode zijn geraamd op € 3.954.000 (variant 1). Ook is een aangepast begroting gemaakt (variant 2) van € 2.000.000,- die beter aansluit bij de huidige ontwikkelingen binnen de gemeente. Variant 2 is een goede stap om te starten met de nu beschikbare middelen.

Bij variant 2 is bepaald welke activiteiten in tijd kunnen verschuiven, waarbij ingeschat wordt dat deze op termijn ingelopen kunnen worden. Hierbij geldt wel als uitgangspunt om geen concessie te doen aan de doelstellingen op lange termijn. Door bepaalde zaken te verschuiven naar de toekomst kunnen op korte termijn de uitgaven voor de energietransitie getemporeerd worden. Wel zal er op termijn een inhaalslag moeten worden gemaakt om de doelen te behalen.

Op termijn wordt ook meer inzicht ontwikkeld in de toekomstige financiële positie van de gemeente t.a.v. de energietransitie. Variant 2 is daarmee passend bij de door de raad ingestelde reserve "Energietransitie".

1.5 Invulling motie IX.M.2 Duurzaamheid, energietransitie en energieneutraliteit in 2040 van 29 mei 2019

Op basis van een begroting op hoofdlijnen is gesteld dat de energietransitie voor de komende 10 jaar een investering vergt binnen een bandbreedte van € 16 en € 22 miljoen. Voorgesteld wordt om, in lijn met de motie IX.M.2 Duurzaamheid, energietransitie en energieneutraliteit in 2040 van 29 mei 2019, de middelen (of gedeelte ervan) te onttrekken uit de algemene reserve en dit te storten in de nieuwe reserve "Energietransitie".

U bent tijdens de behandeling van de nota reserves en voorzieningen (12 november 2020) gevraagd de begrote middelen (€ 2.000.000) te onttrekken uit de algemene reserve en te storten in de reserve "Energietransitie". Er wordt zo geborgd dat de komende periode voldoende middelen beschikbaar zijn voor de energietransitie.

Jaarlijks vindt een reflectieve evaluatie plaats waarbij tegelijkertijd één jaar verder wordt gekeken. Ook wordt jaarlijks een integrale afweging gemaakt om te bepalen in hoeverre aanvullend budget in de reserve energietransitie dient te worden gestort.

Hiermee is de financiering steeds voor 2 jaar geborgd en kan er in voorkomende gevallen op tijd geanticipeerd worden om de energietransitie zonder belemmeringen te laten verlopen. U houdt de regie door jaarlijks te kunnen bijsturen.

Naast de gevraagde middelen wordt er uiteraard ook zoveel mogelijk binnen de bestaande projecten en beschikbare capaciteit gekeken naar de mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de energietransitie.

1.6 Investerings leveren (maatschappelijk) rendement op

Behalve directe opbrengsten (besparing energiekosten), levert het de gemeente ook indirect rendement op. De gemeenschap zal profiteren van de lokale energievoorzieningen en de lagere energielasten. Met het behalen van de doelstellingen (in 2030) wordt de energiebehoefte van de gemeente Weert als gemeenschap bijna gehalveerd. Dit levert de gemeenschap extra bestedingsruimte op in de orde van grootte van € 75.000.000 per jaar. In dat perspectief gezien wordt er een aanzienlijk rendement behaald voor de gemeenschap.

De komende periode wordt onderzocht welke directe en indirecte opbrengsten de energietransitie voor Weert genereert. Bijvoorbeeld opbrengsten die de gemeente ontvangt voor energieopwekking in openbaar gebied en de opstalbijdrage die de gemeente ontvangt voor de zonne-installatie op het bergbezinkbassin. Ook de besparing op de eigen

energierekening door maatregelen uit MJOP kunnen worden beschouwd als opbrengst ten gevolge van de energietransitie. Door de opbrengsten inzichtelijk te maken, zullen de uitgaven in de toekomst makkelijker te verantwoorden zijn. Hetzelfde geldt voor subsidies of extra bijdragen vanuit rijk en provincie die worden verkregen ten behoeve van de energietransitie. Hiermee blijft het zuiver en transparant hoe de financiële kant van de Weerter Energietransitie verloopt.

2.1 Definitieve en geprognostiseerde uitgaven

De reis gaat gepaard met een aantal onzekerheden. In de routekaart van 9 juli is een voorzichtige schatting gegeven van de kosten. In het Actieplan is het kostenplaatje verder uitgewerkt voor de eerste periode. Hierbij is onderscheid gemaakt in definitieve uitgaven en geprognostiseerde uitgaven.

De definitieve uitgaven zijn vrij nauwkeurig bepaald en gebaseerd op offertes, vergelijkbare projecten of ervaring. Voor deze uitgaven, ter hoogte van € 550.000,- wordt u gevraagd deze direct beschikbaar te stellen, zodat er gestart kan worden met het uitvoeren van deze instrumenten.

Bij de geprognostiseerde uitgaven zit nog een bandbreedte, omdat deze op dit moment onvoldoende nauwkeurig te ramen zijn. Hiervoor is meer data en inzicht nodig, wat wordt verkregen als de instrumenten en projecten van start zijn gegaan. Deze geprognostiseerde uitgaven zijn meegenomen in de hoogte van het bedrag in de reserve "Energietransitie" Op een later tijdstip wordt voor elk afzonderlijk instrument een uitgewerkt voorstel ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Hiermee is geborgd dat de reis realistisch blijft, ondanks de onzekerheden. De werkwijze is geheel in lijn met de motie *IX.M.2 Duurzaamheid, energietransitie en energieneutraliteit in 2040 die op 29 mei 2019* unaniem door de raad is vastgesteld.

2.2. Overzicht van instrumenten met definitieve kosten

Voor de volgende instrumenten worden middels dit voorstel middelen gevraagd voor uitvoering in 2021 en 2022:

- Warm Wonen in Weert
- Informatievoorziening energietransitie inwoners
- Stimuleringsprojecten bedrijven
- Professionalisering samenwerking WeertEnergie
- Energieneutraal in MJOP
- Energiemonitoringsysteem
- Intensiveren aandacht energie bij vergunningverlening bouwaanvragen
- Intensiveren toezicht en handhaving zorgplicht energie Wet milieubeheer
- Communicatie energietransitie tbv gedragsverandering
- Transitievisie Warmte
- Soortenonderzoek Biodiversiteit t.b.v. energietransitie
- Regionale Energiestrategie

In het actieplan is per instrument aangegeven waarvoor de middelen worden ingezet.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Er zijn onzekerheden bij de energietransitie

De onzekerheden die bij deze transitie een rol spelen maken het lastig om precies te bepalen wat op dit moment de juiste stappen zijn. Het risico bestaat dat er te weinig gebeurt, zodat de ambitie niet gehaald wordt. Aan de andere kant bestaat er een risico dat ontwikkelingen die nu in gang worden gezet, op termijn foute keuzes blijken te zijn en leiden tot desinvesteringen.

Het actieplan is ingericht op een voortvarende start, waarbij fundamenteel inzicht wordt ontwikkeld. Daarmee kunnen vervolgstappen beter worden bepaald. Er is gekozen om niet langer te wachten, en vanaf nu vol in te zetten op de energietransitie. De richting, die wordt gegeven door de Weerter Routekaart Energietransitie, borgt dat er in dit stadium geen omkeerbare keuzes worden gemaakt die zouden kunnen leiden tot ongewenste effecten in een later stadium.

1.2 Collectieve inspanning

Het actieplan geeft aan welke instrumenten de gemeente in deze fase kan gebruiken voor het transitieproces. Het actieplan is geenszins een garantie voor succes. Succes is afhankelijk van omgeving. Inwoners, bedrijven en organisaties zijn nu aan zet om stappen te nemen om deze transitie aan te gaan. Het actieplan geeft instrumenten om hierbij te stimuleren en ondersteunen. Het effect hiervan is niet vooraf te garanderen. Daarom is er gekozen voor een dynamisch en flexibel proces waarbij jaarlijks geëvalueerd wordt en kan worden bijgesteld.

Financiële gevolgen

De benodigde middelen zijn beschikbaar gesteld uit de algemene reserve, conform motie IX.M.2 Duurzaamheid, energietransitie en energieneutraliteit in 2040 van 29 mei 2019. Er is een reserve "Energietransitie" gemaakt van € 2.000.000.

Op basis van de begroting op hoofdlijnen blijkt dat de totale investering tussen de € 16 en € 22 miljoen zal kosten om de energieneutraliteit te bereiken. De energietransitie wordt gefaseerd uitgevoerd. Het bedrag van € 550.000 is bedoeld voor de eerste twee jaar. Bijkomend voordeel van deze werkwijze is dat hiermee de begroting niet wordt belast. De gemeentelijke inspanningen voor de energietransitie wordt hiermee geheel bekostigd uit de reserve "Energietransitie".

Uitvoering/evaluatie

Jaarlijks wordt aan u een reflectief evaluatieverslag aangeboden waarin het afgelopen jaar wordt geëvalueerd en tegelijkertijd wordt het programma een jaar uitgebouwd. U houdt hiermee regie op de Weerter Energietransitie.

Voor de definitieve uitgaven wordt u gevraagd deze direct beschikbaar te stellen, zodat er gestart kan worden met het uitvoeren van deze instrumenten. Voor de geprognostiseerde uitgaven wordt u nu gevraagd alvast geld te oormerken uit de algemene reserve. Op een later tijdstip wordt voor elk afzonderlijk instrument een uitgewerkt voorstel ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Communicatie/participatie

Communicatie, participatie en gedragsverandering zijn onmisbare elementen die thuis horen bij een energietransitieproces. De elementen zijn integraal opgenomen in het actieplan.

De energietransitie betreft een majeure lange termijn opgave die niet gerealiseerd kan worden zonder steun en betrokkenheid van zoveel mogelijk inwoners, bedrijven en onderwijsinstellingen. Een gezamenlijk traject waarin gezamenlijk kansen en uitdagingen dienen te worden herkend en omarmd. Om dit te realiseren zijn twee van de instrumenten in het actieplan expliciet ingericht op communicatie en participatie.

De Routekaart en het Actieplan vormen samen een omvangrijk plan en de transitie beslaan een termijn van 20 jaar. Communicatie is daarin een essentieel onderdeel, die

gedurende de gehele periode op gepaste wijze vorm moet krijgen. Daarom wordt er gewerkt aan een jaarlijkse communicatiestrategie met bijbehorende agenda die aansluit bij de actuele stand van de routekaart.

Over het actieplan wordt een persbericht gemaakt.

Advies raadscommissie

Bijlagen

1. Actieplan Weerter Routekaart Energietransitie 2021-2022

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,

secretaris,	de burgemeester,
M.J.M. Meertens	C.C. Leppink-Schuitema

Nummer raadsvoorstel: DJ-1137000

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 10 november 2020

besluit:

1. In te stemmen met het Actieplan Weerter Routekaart Energietransitie 2021-2022 waarbij uitgegaan wordt van variant 2.
2. Een bedrag van € 550.000 beschikbaar te stellen uit de "reserve energietransitie" ter dekking van de definitieve kosten uit het actieplan van variant 2

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 15 december 2020

De griffier,	De voorzitter,
M.H.R.M. Wolfs-Corten	C.C. Leppink-Schuitema